

Äikesekartus on igati põhjendatud

Maailmas on miljoneid inimesi, kes kannatavad astra-, bronto-, kerauno- ja tonitrofoobia all. Kõik need sõnad tähendavad kartust välgulöögi või müristamise, ühesõnaga – äikese ees.

AIN KALLIS

Vahel on äikesekartus igati põhjendatud, leiavad arstid Suurbritannias, USAs ja Austraalias.

Mõned meist on elektrinähtuste suhtes tõepoolest eriti tundlikud – üks mu kunagistest lasteaiakasvatajatest sai särtsu igasugustest laualampidest. Tema tundis ka paanilist hirmu läheneva piksetormi korral ja veetis tormiminutid keldris või vannitoas. Ilmateated on temataoliste jaoks igati olulisel kohal.

Õietolm ja õhuelekter

Viimastel aastakümnetel soovivad paljud tohtrid oma patsientidel suviti prognoose jälgida. Miks? On ju üldiselt teada, et näiteks reumaatikud ise oma luude-kontidega on suurepäraseks ilmaennustajad. Antud juhul on ohustatud osa astmaatikuist.

Teatavasti on astma hingamisteede krooniline põletikuline haigus. Arenenud kapitalistlikes riikides on see haigus muutunud üha suuremaks probleemiks. Näiteks Suurbritannias mõjutab ta 5,2 miljonit inimest, miljoni jagu neist lapsed. 2002. aastal loeti saareriigis just astma 1400 korral surma põhjuseks.

Selle haiguse hoogude vallandumise põhjused on väga mitmesugused, isegi sellised, nagu vihapurse, stress või naerupahvak! Rääkimata keskkonnategureist (osoon, saasteained, õietolm, tolmulestad jne) või ilmanähtustest nagu äike.

Äikeseastmat täheldati esimest korda Austraalias 1987. aastal, kui pärast tugevat piksetormi puhkes astma "epideemia". Kui tavaliselt arvatakse, et vihmahood pesevad atmosfääri õietolmust puhtaks, siis mõne tormi järel (seega mitte alati) koguneb hingamisteede ärritajaid õhku hoopiski tohutult rohkem.

Uurimused näitavad, et teatud õhuniiskuse ja -temperatuuri, samuti osooni jt saasteainete kombinatsiooni korral äikese ajal õietolmu terakesed peenestuvad ja tungivad kergemini kopsudesse. Mõnel juhul olevat just äikeseastma kulg raske. Nii kannatab seitsmeaastane Lottie Jacobs Inglismaal juba viis aastat selle astmaliigi all – mõne pikseraju järel muutuvad lapse huuled siniseks, mis näitab, et tuleb haiglasse pöörduda.

Selliseid astmaäikeseid on Inglismaal kindlaks tehtud õige mitu. Näiteks 1994. aasta 24. juunil pöördus Londonis pärast tugevat äikest esmaabisse üle tuhande astmahaige – probleemiks õietolmu ja õhuelektri koosmõju.

29.–30. juulil 2002 saatis äike koos seeneeostega Cambridge'is haiglasse 30 inimest, viis neist vajas koguni intensiivravi.

Viimati, 2005. aasta jaanipäeval tekitas äikesetorm koos õietolmu sisalduse suurenemisega riigis keskmisest kaheksa korda tugevama astmapuhangu.

Hoiatused on olulised

Suurbritannia ilmateenistus on viimastel aastatel pööranud üha suuremat tähelepanu elanikkonna hoiatamisele astmaäikesetormide eest. Ega see lihtne pole – nagu öeldud, ei suurenda mitte iga pikseraju haigushoogude sagenemist. Met Office analüüsib pärast iga võimsamat tormi seost ilma ja haigusnähtuste vahel, kusjuures kaasatakse arstid ja õietolmu leviku eksperdid.

Kahel korral on õnnestunud astmaatikuid ja allergikuid lähenenud potentsiaalselt ohtliku astmaäikese eest õigel ajal hoiatada.

Mida teha sellise astmahoo korral? Kõigepealt tuleks püüda vältida õietolmu ja seeneeoste sattumist ruumidesse, võtta arstimeid, pesta end hoolikalt enne magamaminekut.